

Com pot un municipi impulsar el turisme sostenible

MANUAL

UST

MILLORAR LES COMPETÈNCIES DEL PERSONAL
MUNICIPAL EN LA PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DEL TURISME
SOSTENIBLE

UST

MILLORAR LES COMPETÈNCIES DEL PERSONAL MUNICIPAL EN LA PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DEL TURISME SOSTENIBLE

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Pr. nr.:2022-1-SEO1-KA220-VET-000089744

Taula de Continguts

02 Taula de continguts

04 Resum del projecte

05 Introducció

10 Interpretar la sostenibilitat

13 Principis clau

19 Autoavaluació

21 De la reflexió a l'acció

35 Testimonis

Resum del projecte

Acrònim
Títol

UST

Millorar les competències del personal municipal en la planificació i gestió del turisme sostenible.

Duració del programa
de financiació

ERASMUS+
2022 - 2025

Objectiu general

L'objectiu general del projecte és enfortir el desenvolupament del turisme local sostenible i augmentar l'atractiu dels municipis de grandària mitjana a través de la millora de les qualificacions del personal dels municipis.

Objectius específics

Els objectius específics són:

1. Augmentar el coneixement i les competències dels treballadors de les autoritats locals en matèria de turisme sostenible i de gestió;
2. Desenvolupar estratègies locals innovadores per a definir el màrqueting territorial de les ciutats per a promoure les ciutats com a destinació turística, impulsant la participació activa dels actors locals.
3. Promoure un turisme local sostenible que tingui en compte els impactes econòmics, socials i ambientals actuals i futurs.

Resultats

- **MARC D'AUTOAVALUACIÓ:** una eina d'autoavaluació que ajudarà els municipis a comprendre on estan els buits de coneixement i pràctica en àrees clau del turisme.
- **CURS DE FORMACIÓ ONLINE:** nous continguts formatius en competències essencials per a funcionaris, directius de l'àmbit del turisme i personal dels municipis.
- **MANUAL FINAL:** un recull de bones pràctiques i exemples concrets de turisme sostenible a nivell europeu.

Soci principal
Altres socis

SveDest (Svensk Destinationsutveckling) (SE)
SERN (Sweden Emilia Romagna Network), Municipi de Scandiano (IT); Municipi de Falköping (SE); CARDET (CY), Municipi de Xixona (ES)

Pàgina web
Pàgina de Facebook

<https://ustproject.eu/>
<https://www.facebook.com/ust.project/>

Introducció

El nostre viatge comença aquí

El turisme torna a ser un dels motors de creixement econòmic més ràpids del món. Es calcula que l'any 2024 el nombre de pernoctacions en allotjaments d'ús turístic de la UE va arribar als 2.990 milions, superant en 53,4 milions la xifra de l'any anterior, és a dir, un 2%. A això cal afegir-hi un nombre incalculable d'excursions sense pernoctació. Aquests fluxos de visitants generen ocupació i orgull local, però també exerceixen pressió sobre el sòl, l'aigua, l'habitatge, el transport i els béns culturals. Les infraestructures locals es veuen sotmeses a tensions, es corre el risc d'incrementar les desigualtats socials i s'erosionen els paisatges i el mode de vida que són, precisament, els que atrauen els visitants en primer lloc.

Europa i el panorama global

El turisme és global. No tothom va a tot arreu, però la tendència que tothom vagi a algun lloc és molt clara i va en augment.

El turisme mundial va tancar el 2024 amb uns 1.400 milions d'arribades internacionals, un 11 % més que el 2023, i gairebé va tornar als volums del 2019. Tanmateix, la recuperació no va ser uniforme:

- **Orient Mitjà:** 95 milions d'arribades, un 32 % més que el 2019 i un 1 % més que el 2023.
- **Àfrica:** 74 milions d'arribades, un 7 % més que el 2019 i un 12 % més que el 2023.
- **Europa:** 747 milions d'arribades, un 1 % més que el 2019 i un 5 % més que el 2023. El turisme europeu està impulsat per la gran quantitat de viatges intraeuropeus. Totes les subregions superen els nivells anteriors a la pandèmia, excepte Europa Central i Oriental, on l'ofensiva russa contra Ucraïna continua frenant la demanda.

- **Les Amèriques:** 213 milions d'arribades, un 97% del total del 2019. El Carib i Amèrica Central ja superen els seus nivells de referència del 2019.
- **Àsia i el Pacífic:** 316 milions d'arribades, encara un 13% menys que el 2019, però un 33% més que el 2023, la qual cosa es tradueix en 78 milions de visitants més en un sol any.

“El 2024, el turisme mundial va completar la seva recuperació de la pandèmia i, en molts llocs, les arribades de turistes i sobretot els ingressos ja són superiors als del 2019. S'espera que el creixement continuï al llarg del 2025, la qual cosa ens fa recordar la nostra immensa responsabilitat de situar a les persones i al planeta en el centre del desenvolupament.”

Zurab Pololikashvili, Secretari General de Turisme de la ONU

Una despesa turística canviant

Els ingressos per turisme internacional van assolir els 1,6 bilions de dòlars nord-americans l'any 2024, un 4 % més que el 2019 en termes reals i un 3 % més que el 2023. Si s'hi afegeix el transport de passatgers, l'exportació turística total arriba a un valor rècord de 1,9 bilions de dòlars.

La despesa mitjana per arribada internacional s'està normalitzant gradualment. Darrere d'aquestes xifres hi ha els beneficiaris dels que gasten més: Kuwait (+232 % en ingressos respecte del 2019), El Salvador (+206 %), l'Aràbia Saudita (+148 %), Albània (+136 %), Sèrbia (+98 %), la República de Moldàvia (+86 %) i el Canadà (+70 %).

Pel que fa a les sortides, les llars d'Alemanya, el Regne Unit, els Estats Units, Itàlia i França van gastar almenys un 11 % més a l'estranger que el 2019. Els viatgers indis van gastar un 81 % més només durant el primer semestre del 2024.

EL CONTEXT EUROPEU

Aquest desenvolupament ha aportat molts matisos també al context europeu.

L'ecosistema turístic de la UE és molt divers i complex, i abasta cadenes de valor globalitzades i interconnectades. Comprèn empreses de diversos sectors, com a serveis d'alimentació i begudes, proveïdors d'informació i serveis en línia (per exemple, oficines de turisme o plataformes digitals), agències de viatges i operadors turístics, proveïdors d'allotjament, companyies de gestió de destinacions, atraccions i transport de passatgers (com a aerolínies i aeroports, trens, autobusos i vaixells).

Malgrat les notables disparitats entre els països de la UE, el turisme representa una part important de la seva economia general. El 2019, va representar gairebé el 10% del PIB de la UE i va suposar al voltant de 23 milions de llocs de treball a la Unió Europea.

Igual que per als altres ecosistemes, l'actualització de l'estratègia industrial de la UE va subratllar la necessitat d'accelerar encara més la transició verda i digital i augmentar la resiliència del turisme de la UE. A aquest efecte, la Comissió Europea va proposar crear conjuntament una via de transició amb la indústria, les autoritats públiques, els interlocutors

socials i altres parts interessades.

El 4 de febrer de 2022, la Comissió va publicar l'itinerari de transició per al turisme.

L'informe identifica 27 àrees de mesures per a la transició verda i digital i per a millorar la resiliència del turisme de la UE. L'itinerari s'estructura sobre bases desenvolupades pel Grup de Treball 2 del Fòrum Industrial i reuneix elements identificats per les parts interessades i durant més de 30 reunions i tallers.

L'1 de desembre de 2022, el Consell de la Unió Europea va adoptar l'Agenda Europea per al Turisme 2030. L'agenda es basa en la via de transició de la Comissió per al turisme i inclou un pla de treball pluriennal amb mesures que han d'adoptar els països de la UE, la Comissió i les parts interessades del sector turístic.

Amb aquestes dades queda clar que el sector turístic continuarà creixent i exigirà polítiques més sòlides entre tots els funcionaris que treballen en aquests assumptes, a nivell regional, nacional i local.

Per què el turisme sostenible és ara una necessitat

Quan l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible ens recorda que la prosperitat ha de mantenir-se “dins dels límits planetaris”, el focus del debat turístic sol centrar-se en un grup d'objectius coneguts: treball digne (ODS 8), comunitats sostenibles (ODS 11), consum i producció responsables (ODS 12), acció climàtica (ODS 13) i protecció de la vida submarina i terrestre (ODS 15 i 14). No obstant això, en un municipi, on la política es troba amb la vida quotidiana, entren en joc els 17 objectius.

Les decisions sobre habitatge o mobilitat afecten la pobresa i la desigualtat (ODS 1 i 10). Les tradicions alimentàries locals estan vinculades a la lluita contra la fam (ODS 2), les decisions energètiques invoquen una energia neta i assequible (ODS 7) i són necessàries institucions i associacions sòlides perquè el pensament i les idees sobre el turisme sostenible arribin a la vida quotidiana (ODS 16 i 17). Abordar el turisme des de la perspectiva de tots els ODS fa que la sostenibilitat deixi de ser un tema especialitzat per a convertir-se en un element de governança general en el qual els pressupostos, els permisos, les adquisicions, els plans d'ús del sòl i les aliances intersectorials influeixen en què deixem un lloc millor (o pitjor) del que el trobem.

L'obertura d'aquesta perspectiva tan àmplia comporta els seus propis problemes. Si la sostenibilitat ho és tot, existeix un risc real que es converteixi en res.

Les múltiples funcions d'un municipi

Els governs locals mai són “només” oficines de turisme. Segons l'Associació Sueca d'Autoritats Locals i Regions (SKR), els municipis exerceixen quatre funcions que se solapen i donen forma a l'experiència del visitant:

- Captadora: Creant motius per a visitar la ciutat, des de festivals culturals fins a rutes ciclistes.
- Proveedora de serveis: Garantint estades tranquil·les i segures a través de la mobilitat, la senyalització, els residus, l'aigua i els serveis digitals.
- Reguladora: Establint i aplicant normes de zonificació, seguretat, conservació i fiscalitat perquè es comparteixin els beneficis i es continguin els danys.
- Facilitadora: Donant difusió a les històries locals, mobilitzant el suport empresarial i mitjançant en associacions que mantenen el valor en la comunitat.

Fomentar el turisme sostenible a través de polítiques públiques

La planificació estratègica del turisme és una qüestió complexa. Hi ha molts interessos i diferents punts de vista que han d'actuar conjuntament amb una certa sintonia. El punt de partida del desenvolupament turístic d'una zona sovint és un empresari entusiasta o un grup d'empresaris que detecten una tendència o una necessitat de mercat que es pot satisfer mitjançant activitats a la zona local. També pot ser el resultat de l'esforç de persones apassionades per crear un esdeveniment esportiu o de qualsevol altra mena. La destinació pot tenir un atractiu històric, gastronòmic, natural o qualsevol altre aspecte singular que algú hagi descobert i vulgui donar a conèixer, fent-ne difusió.

Un cop comença l'afluència de turistes, la necessitat d'una planificació estratègica esdevé crucial. Els polítics locals són avaluats en gran mesura pels electors en funció de com gestionen el turisme i de com es reparteixen els beneficis entre tota la població de la destinació: hi pot haver grups que considerin que el desenvolupament turístic perjudica altres negocis o la seva vida quotidiana. La velocitat a què es desenvolupa el turisme és molt més gran que la dels negocis tradicionals i, com que l'actiu principal sol ser la mateixa destinació i les persones que hi viuen, això pot generar fàcilment malestar i malentesos entre la població local, les empreses turístiques i el món polític. Per exemple, es triga molt més a crear les infraestructures necessàries per a un nombre determinat de visitants que no pas a atreure i convèncer aquesta mateixa quantitat de persones perquè vinguin a conèixer una destinació.

Per aquest motiu, calen eines per integrar pràctiques sostenibles des del principi de la planificació estratègica del turisme.

El turisme no es pot tractar com un producte d'exportació que només cal produir de manera eficient, ja que aquesta manera de pensar deteriora ràpidament l'actiu principal: la destinació.

La particular homogeneïtat dels municipis europeus

Els municipis de tota Europa treballen de manera diferent amb els mateixos problemes, i la majoria d'ells es senten sols davant els seus reptes particulars i no veuen les similituds amb altres municipis europeus.

Poden tenir diferents necessitats econòmiques, diferents punts de partida i també diferents polítiques públiques.

A més, l'organització de les eines de direcció pot ser a les mans de compartiments estanc, que no participen directament en el resultat real, la qual cosa pot causar frustració i desesperança entre els funcionaris a l'hora de treballar activament en aquestes qüestions de manera estratègica.

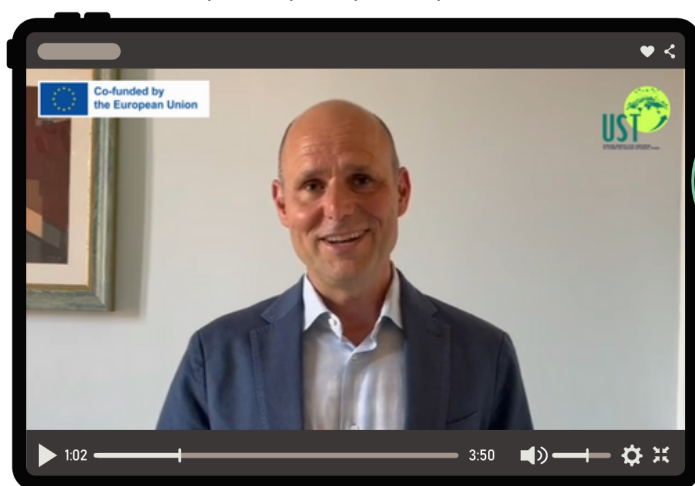
Una altra qüestió relativa als funcionaris és el fet de no ser conscients o no estar prou conscienciats sobre les pràctiques sostenibles i sobre com els canvis petits però coherents en les polítiques públiques tenen un gran impacte tant per als visitants com per als residents.

Per tant, quan parlem de turisme sostenible necessitem un terreny comú de debat del qual partir.

L'objectiu del projecte UST és precisament aquest: fer que totes les persones del municipi se sentin còmodes parlant de sostenibilitat i millorar la seva feina, independentment del punt de partida.

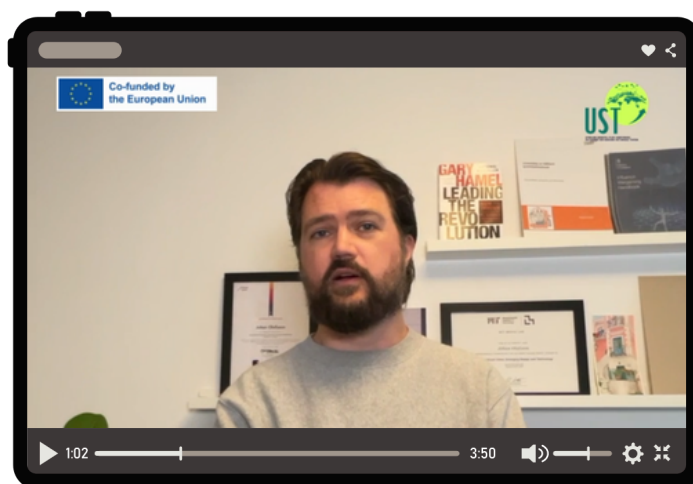
Les eines d'UST permeten a qualsevol municipi (o a les parts interessades d'un comitè per a un esdeveniment anual) començar a mirar dins de l'organització per avaluar en quin punt es troben en la promoció del seu treball en matèria de sostenibilitat i què es pot millorar. L'eina d'autoavaluació, realitzada en format de taller, és excel·lent per posar en evidència els reptes i els punts forts que té el municipi. Sovint demostra que ja estem fent moltes accions sostenibles que passen desapercebudes, però que, si les situem en un context de millora contínua, adquiriran un valor a mitjà i llarg termini per a totes les parts implicades en la destinació, i contribuiran a fer que el turisme sigui cada vegada més regeneratiu.

Al llarg d'aquest manual veurem com els municipis socis de l'UST equilibren aquests rols, en funció del seu context i capacitat. L'important no és triar un rol, sinó reconèixer com tots es reforcen mútuament i contribueixen a formar un tot. Promoure el turisme sostenible a través de polítiques públiques i normatives ben pensades pot alliberar el compromís privat. Uns bons serveis aporten credibilitat a la marca del lloc, i unes col·laboracions sòlides aporten noves idees a les polítiques públiques.

Clica aquí per obtenir més informació sobre el projecte UST amb Johan Cavallini, de SveDest, soci principal del projecte.

Clica aquí per descobrir com el manual UST pot ser útil per al vostre municipi, amb informació de Johan Olofsson, de SveDest, soci principal del projecte.

Interpretar la sostenibilitat: eines i actituds

El turisme sostenible fa referència al desenvolupament d'un model de turisme que pugui garantir beneficis diversos i a llarg termini per a tots els actors implicats: la comunitat i l'entorn local, els operadors turístics i els turistes.

El turisme sostenible es construeix a partir d'un conjunt de principis clau dissenyats per assegurar que el desenvolupament turístic sigui una experiència positiva per a la població local, les empreses turístiques i els mateixos turistes. Aquests principis ajuden a minimitzar els impactes socials, econòmics i ambientals negatius, alhora que afavoreixen la integritat cultural i la conservació ecològica de les destinacions.

El turisme sostenible a la pràctica

A la pràctica, el turisme sostenible depèn de com els municipis decideixin gestionar-lo. Promoure el turisme sostenible ofereix als municipis l'oportunitat de generar impactes positius a llarg termini tant per als residents com per als visitants. No es tracta només de gestionar els visitants, sinó de fomentar una relació entre el turisme i la comunitat que sigui de benefici mutu i que pugui perdurar en el temps.

Mitjançant la planificació estratègica, la col·laboració i l'acció concreta, els responsables municipals poden garantir que el turisme contribueixi a crear comunitats dinàmiques, inclusives i resilients, tot protegint la biodiversitat i l'entorn natural. Quan els municipis col·laboren amb les empreses, els residents i les organitzacions locals, poden construir un futur sostenible per al turisme que beneficiï tothom.

REFLEXIONS LOCALS: EL TURISME SOSTENIBLE A LA PRÀCTICA

El turisme sostenible no és un pla fix ni un conjunt de solucions prefabricades: és un procés dinàmic i canviant que ha d'arrelar-se en les realitats úniques de cada lloc. A tota Europa, els municipis s'enfronten a reptes, prioritats i oportunitats diferents en el seu esforç per integrar la sostenibilitat en les seves estratègies turístiques. Tanmateix, més enllà d'aquestes diferències, emergeixen patrons comuns: la necessitat de col·laboració intersectorial, la importància de la planificació a llarg termini i la responsabilitat d'equilibrar els interessos dels visitants, els residents, les empreses i el medi ambient.

Per donar vida a aquesta complexitat, els socis del projecte UST han convidat a reflexionar sobre aquestes qüestions a autoritats i tècnics municipals. Les seves reflexions revelen les realitats pràctiques que s'amaguen darrere dels principis del turisme sostenible: com s'ha d'incloure la sostenibilitat en l'ordenació del territori, com la continuïtat política i administrativa pot condicionar els resultats, i com el sector públic juga un paper clau per garantir que el desenvolupament turístic doni suport al benestar de la comunitat en lloc de perjudicar-lo.

I, el més important, ens recorden que la sostenibilitat no és un estat que s'hagi d'assolir de manera definitiva, sinó un procés continu de reflexió, aprenentatge i adaptació.

Reconèixer això ajuda als municipis a abordar els seus propis esforços amb paciència, flexibilitat i voluntat d'evolucionar.

MUNICIPI DE TIDAHOLM

ANNA-KLARA BÖRJESSON

Directora de l'Administració de Cultura i Oci del municipi de Tidaholm, antiga directora de Turisme del municipi de Falköping

Quins són els principals reptes als quals s'enfronta en el seu municipi a l'hora de treballar en la planificació del turisme sostenible?

→ Un dels principals reptes amb què ens trobem al nostre municipi quan treballem en la planificació del turisme sostenible és la integració de les qüestions relacionades amb el turisme en els processos de planificació territorial i social a llarg termini. Aquest repte persisteix independentment dels canvis en el lideratge polític o entre els tècnics municipals. El turisme sostenible requereix un enfocament intersectorial, però treballar més enllà dels límits administratius del municipi pot resultar complicat. Per garantir un suport coherent per part del sector públic, és fonamental que el municipi disposi d'un mandat clar i d'un enteniment compartit sobre com s'ha d'abordar estratègicament el turisme. Sense això, el turisme corre el risc de ser tractat com una qüestió separada o secundària, en lloc de com una part integrada del desenvolupament sostenible de la comunitat.

2 De quin assoliment se sent més orgullosa?

→ Un dels assoliments dels quals em sento més orgullosa és la col·laboració interdepartamental que vam establir a Falköping, especialment pel que fa al treball del municipi amb les rutes de senderisme. Vam desenvolupar una estructura clara que defineix les responsabilitats, tant dins del municipi com en relació amb les parts interessades externes. Això va incloure l'establiment d'acords que garantissin el manteniment i la gestió a llarg termini dels camins, tant si els gestionava el mateix municipi com si ho feien socis externs. Aquests esforços van donar lloc a un enfocament més estratègic i sostenible, que ara està integrat en les rutines del municipi. També estic orgullosa d'haver contribuït a la tasca de la zona del llac Hornborga, que va ser seleccionada nacionalment com a zona model de desenvolupament sostenible basat en el lloc mitjançant el turisme. Vam aconseguir ampliar la percepció sobre què requereix el desenvolupament turístic sostenible per part del sector públic. Tanmateix, per mantenir aquest progrés en el temps, cal un esforç constant, especialment per transmetre els coneixements als nous polítics i tècnics.

3 Per què són importants aquestes qüestions?

→ Aquestes qüestions són importants perquè el desenvolupament del turisme sostenible exigeix una responsabilitat pública clara. El sector públic ha de garantir que el turisme evolucioni d'una manera que respecti la capacitat de càrrega del lloc: la seva natura, la seva fauna i les persones que hi viuen i hi treballen. No hauríem de fomentar el turisme si aquest té un impacte negatiu sobre el medi ambient o les comunitats locals, o si el sector públic no està disposat a assumir a llarg termini la responsabilitat de les conseqüències d'aquest desenvolupament.

Hem de canviar la perspectiva i passar de centrar-nos únicament en el màrqueting i el desenvolupament de productes a integrar el turisme en una planificació territorial i comunitària més àmplia.

Al mateix temps, les empreses turístiques han d'assumir la responsabilitat del seu impacte i els visitants han de respectar els llocs que visiten. El turisme sostenible és una responsabilitat compartida que ha de basar-se en una reflexió a llarg termini i en les condicions específiques del lloc.

MUNICIPI DE KALMAR

SYLVIA NYLIN

Directora general de Destination Sigtuna, antiga directora general de VisitKalmar

1 Quins són els principals reptes del seu municipi a l'hora de treballar en la planificació del turisme sostenible?

→ *El nostre major repte és el temps. Al principi, ens porta temps familiaritzar-nos amb les diferents qüestions i aprendre a reflectir la sostenibilitat en el nostre treball. També requereix temps entendre i aplicar diferents eines. Per exemple, enguany utilitzem *GreenTime* per primera vegada en el marc del Festival de la Ciutat de Kalmar. GreenTime és una eina per a certificar esdeveniments sostenibles.*

2 De quin assoliment se sent més orgullosa?

→ *Estem especialment orgullosos de l'estratègia de destins que ens van encarregar desenvolupar els dirigents polítics. Inclou la decisió de treballar d'acord amb la GSTC, la norma internacional del Consell Mundial de Turisme Sostenible per a desenvolupar destins sostenibles. El fet que l'estratègia hagi estat aprovada pel consell municipal demostra que aquesta labor compta amb un fort suport polític.*

3 Per què són importants aquestes qüestions?

→ *Per a nosaltres, la sostenibilitat està integrada de manera natural en tot el que fem. Treballant amb les tres dimensions de la sostenibilitat, creem millors condicions perquè el sector turístic gestioni negocis viables durant tot l'any. També millorem l'accessibilitat perquè tothom pugui gaudir dels nostres destins i experiències. Finalment, però no per això menys important, preservem el patrimoni cultural i els entorns naturals per a les generacions futures.*

Principis clau

Els principis clau del turisme sostenible segons les principals institucions internacionals són:

-
MINIMITZAR L'IMPACTE MEDIAMBIENTAL
 Reduir la contaminació, els residus, el consum d'energia i l'ús de l'aigua per protegir els hàbitats naturals i preservar els paisatges.
-
DONAR SUPORT A L'ECONOMIA LOCAL
 Fomentar l'ús de serveis i béns locals per garantir que els beneficis del turisme es distribueixin de manera generalitzada, especialment mitjançant la creació d'ocupació i la generació d'ingressos per a les empreses locals.
-
CONSERVAR EL PATRIMONI CULTURAL
 Respectar i preservar el patrimoni cultural i les tradicions de la destinació, cosa que inclou donar suport a la conservació dels llocs històrics i fomentar el diàleg i la comprensió cultural.
-
PROPORCIONAR EXPERIÈNCIES SIGNIFICATIVES ALS TURISTES
 Oferir als turistes una experiència profunda i enriquidora que afavoreixi una millor comprensió dels problemes ambientals i culturals locals.
-
GARANTIR L'EQUITAT SOCIAL
 Garantir que el desenvolupament turístic contribueixi a l'equitat social i al benestar, incloent-hi l'accessibilitat per a tothom, les pràctiques laborals justes i la contribució a les infraestructures i serveis comunitaris.
-
EDUCAR ALS TURISTES I A LA POBLACIÓ LOCAL SOBRE LA SOSTENIBILITAT
 Sensibilitzar tant els turistes com les comunitats locals sobre la importància de les pràctiques turístiques sostenibles.
-
PLANIFICAR A LLARG TERMINI
 Adoptar una perspectiva a llarg termini per al desenvolupament turístic sostenible, que inclogui una planificació acurada i una bona gestió dels recursos per evitar la massificació turística i garantir que el desenvolupament sigui sostenible en el temps.

Referències per a lectures complementàries: L'Organització Mundial del Turisme de les Nacions Unides (OMT) ofereix abundant informació sobre turisme sostenible, i inclou directrius i polítiques encaminades a maximitzar la contribució socioeconòmica del turisme i minimitzar els seus possibles efectes negatius. Visiti la seva web oficial: [UNWTO - Sustainable Development](https://www.unwto.org/sustainable-development). El Consell Global de Turisme Sostenible (GSTC) gestiona les normes mundials per als viatges i el turisme sostenibles, oferint criteris i indicadors per a les pràctiques de sostenibilitat. Els seus recursos es poden consultar aquí: [GSTC Criteria](https://www.gstc.org/) The International Ecotourism Society (TIES) ofereix idees i recursos educatius sobre l'ecoturisme, un subconjunt del turisme sostenible centrat en la conservació ecològica i l'educació dels viatgers sobre l'entorn natural.

Introducció al Desenvolupament de Llocs - una nova perspectiva

En una època d'incertesa climàtica, divisions socials creixents i transformacions ràpides de la vida rural i urbana, la manera com entenem el turisme —i el seu paper en la configuració dels llocs— ha d'evolucionar. El desenvolupament de llocs és una d'aquestes evolucions. Va més enllà de la idea del turisme com a finalitat en si mateixa i el posiciona com una eina, un mitjà per enfortir les comunitats locals, crear resiliència i donar suport a una transició sostenible més àmplia.

Per ajudar-nos a entendre aquest canvi, el projecte UST va convidar dos destacats experts externs perquè aportessin els seus punts de vista: Kristina Lindström, investigadora de la Universitat de Stavanger i especialista en desenvolupament de destinacions i llocs, i Joakim Forsemalm, professor associat d'etnologia i geògraf cultural especialitzat en canvi organitzatiu, pràctiques espacials i sostenibilitat.

Kristina Lindström posseeix un profund coneixement del canvi de paradigma que suposa passar del màrqueting de destinacions i la promoció turística al desenvolupament integrat de llocs. En el seu treball, el turisme ja no és l'únic objectiu de les estratègies de desenvolupament, sinó una de les moltes eines que els municipis poden utilitzar per assolir objectius socials a llarg termini. En particular, destaca la importància d'alinejar el turisme amb la governança local, la societat civil i la responsabilitat mediambiental.

Joakim Forsemalm aborda el turisme sostenible des d'un angle diferent. Ens recorda que cada acció que duem a terme està determinada per una perspectiva arrelada en els nostres valors, identitats professionals i experiències viscudes. Reconeixent aquestes perspectives i la manera com influeixen en les nostres decisions, ens obrim a noves possibilitats de cooperació i canvi. Forsemalm ens insta a “retallar les distàncies”, és a dir, a evitar les desconexions entre departaments, entre nivells de govern i entre visions a llarg termini i pràctiques quotidianes. “Retallant les distàncies” arribem a veure aquests espais com a oportunitats per a l'aprenentatge, la reflexió i la reconexió.

“La base de la sostenibilitat social és la sostenibilitat organitzativa. I la base de la sostenibilitat organitzativa és la sostenibilitat personal”.

Joakim Forsemalm

Aquesta doble perspectiva, estratègica i reflexiva d'una banda, i sistèmica i personal de l'altra, ha estat fonamental per al desenvolupament del projecte UST. Combinant eines pràctiques com els marcs d'autoavaluació i el mapatge de les parts interessades amb orientacions teòriques procedents de camps com els estudis sobre destinacions i la geografia cultural, el projecte ajuda els municipis a fer els següents passos cap a un desenvolupament dels llocs més inclusiu, sostenible i orientat al futur.

Interpretar la sostenibilitat

Hi ha moltes formes diferents de treballar la sostenibilitat en el turisme. Molts municipis compten amb polítiques públiques i han aconseguit avanços, però no existeix una única forma correcta de fer-ho ni un mètode establert que s'ocupi d'aquest camp polifacètic.

Dins del projecte UST, cada soci partia de perspectives diferents sobre la sostenibilitat: alguns més orientats cap a les qüestions socials de la comunitat i altres cap a les iniciatives ecològiques. Un dels principals objectius del projecte era desenvolupar i utilitzar un qüestionari d'autoavaluació dissenyat per a avaluar i comprendre el treball dels municipis en l'àmbit del desenvolupament del turisme sostenible d'una forma no prescriptiva. Això significava oferir una guia sobre com reflexionar sobre la sostenibilitat sense haver de basar-se en un marc únic -una talla única- que obstaculitzaria l'aprenentatge en lloc de promoure'l. Els marcs prescriptius per a la sostenibilitat solen tenir una perspectiva de destinació en comptes d'una perspectiva municipal. Utilitzant el conjunt complet dels ODS, el qüestionari d'autoavaluació ajuda a identificar bones pràctiques, àrees de millora i punts cecs de la situació única de cada municipi, alhora que reconeix el marc més ampli dels ODS amb el qual es relaciona gran part de la governança municipal. L'objectiu general és utilitzar els qüestionaris d'autoavaluació per a identificar les oportunitats de millora de les parts interessades en cadascun dels municipis associats i posar el marc a la disposició dels altres mitjançant la creació de canvis clars en les polítiques públiques i estratègies que promoguin accions amb un alt grau d'adequació organitzativa i situacional.

Com els ODS han sigut interpretats al projecte

Amb perspectives i contextos diversos pel que fa a la sostenibilitat i el turisme, els socis van emprendre un viatge per definir denominadors comuns i dur a terme una autoreflexió i una autoavaluació. Amb un abast més ampli, els municipis van implicar les seves parts interessades per utilitzar les bones pràctiques locals amb l'objectiu de dissenyar un diàleg sobre turisme sostenible entre els diferents actors. El resultat és el qüestionari d'autoavaluació. No està dissenyat per ser prescriptiu, ja que aquesta no és la intenció dels ODS, sinó per inspirar l'acció, les polítiques i les iniciatives locals.

A cada ODS se li ha assignat una definició àmplia per fomentar el diàleg. A partir d'aquí, l'autoavaluació aplica una metodologia que permet als municipis avaluar el seu grau de comprensió i identificar les mancances que cal abordar. Mitjançant aquest procés, els municipis col·laboradors i les seves parts interessades han adquirit un coneixement molt més profund de les pràctiques sostenibles i, amb el marc establert, és fàcil identificar exactament en quin aspecte o matís d'un ODS es volen centrar per poder-lo desenvolupar.

El marc d'autoavaluació ofereix un coneixement més ampli que es pot desenvolupar conjuntament amb les pròpies parts interessades. Això generarà un conjunt de resultats en matèria de sostenibilitat específics per a cada municipi, però amb una comparabilitat que facilita l'avaluació comparativa.

Aquest enfocament recull el triple resultat que buscaven tots els municipis participants, però amb la participació de les parts interessades s'hi va afegir un quart pilar: la bona governança.

Com treballar la sostenibilitat amb les parts interessades

Cada destinació compta amb una multitud de parts interessades diferents, des d'actors de la governança, com ara un municipi o un organisme regional, fins a petites empreses i associacions sense ànim de lucre. El treball per la sostenibilitat aspira a incloure totes aquestes parts interessades en el debat sobre el turisme sostenible i la seva contribució als ODS.

Si representa un municipi, és probable que la seva organització ja hagi reflexionat sobre els ODS i sobre l'impacte que li agradaria tenir-hi a través de la tasca que duu a terme com a administració local. Tanmateix, és possible que no hagi tingut l'oportunitat d'incloure el turisme a la seva caixa d'eines per millorar els resultats dels seus esforços. Aquesta caixa d'eines requereix implicar l'ecosistema turístic, cosa que sovint és més fàcil de dir que de fer. L'eina d'autoavaluació és una bona manera de començar a parlar dels ODS. A mesura que descobreixi el potencial d'implicar grans grups de parts interessades en benefici del bé comú, també començarà a establir relacions i generar confiança dins del seu ecosistema turístic.

Comenci reunint les parts interessades internes. Es tracta dels seus companys i companyes de les diferents àrees de l'organització municipal. És important que no limiti aquest grup a les persones amb qui treballa habitualment, com els col·laboradors més propers, sinó que procuri mantenir un grup reduït per a aquest primer debat. Les preguntes generals de la Secció 1 estan pensades perquè pugui començar i adquirir una comprensió valuosa de la posició del municipi en relació amb els diferents enfocaments de governança del turisme sostenible. Un cop completades aquestes preguntes, tindrà una visió més clara dels punts forts i dels aspectes que es poden millorar des del punt de vista de la governança.

Amb l'objectiu de guiar la presa de decisions, la planificació estratègica i d'inspirar la col·laboració al voltant dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, ara pot convidar un grup més ampli de parts interessades a participar en la conversa. La seva eina, en aquest punt, és la Secció 2, on pot abordar els ODS des d'una perspectiva holística o bé centrar els esforços en ODS específics per al debat. Com a part d'aquest procés, el projecte UST posa a la seva disposició una plataforma d'aprenentatge electrònic, que ofereix inspiració —tant a nivell bàsic com avançat— sobre quatre dels ODS, a través de les experiències dels socis del projecte i de la seva tasca de promoció del turisme sostenible. Aquesta plataforma també inclou una altra eina d'autoavaluació per identificar els seus punts forts i àrees de millora.

El més important és entendre i acceptar que el turisme sostenible és una marató, no una cursa de velocitat, però que hi ha alguns assoliments fàcils d'aconseguir des del principi. Al nivell avançat s'hi proporcionen algunes idees en aquest sentit, però el seu objectiu ha de ser posar en valor els seus propis èxits i explorar cap on pot dirigir el següent pas. Combinant els punts forts de les diferents parts de l'ecosistema turístic, hauria de ser capaç d'avançar cap a un model de turisme més sostenible al seu municipi, independentment del nivell de partida. Aquí hi trobarà una mica d'inspiració per identificar els seus grups d'interès:

Poden ser empreses d'hostaleria, com hotels i pensions; organitzadors d'esdeveniments, com festivals de música o gastronòmics; líders comunitaris, com el club de futbol local o la cambra de comerç; operadors turístics locals o estrangers, grans o petits; agrupacions locals de desenvolupament rural; agents agrícoles, productors locals d'aliments i begudes o productes artesanals; o bé agents locals de seguretat, com la policia o els serveis de rescat. Intenti pensar de manera creativa i convidi les parts interessades a suggerir-ne d'altres.

El canvi de paradigma a la pràctica: el que revelen els estudis de casos de UST

El projecte UST va convidar els municipis a reflexionar sobre el seu paper en el turisme sostenible, i molts han emprès accions que s'alineen clarament amb el canvi de paradigma perfilat per Kristina Lindström i Joakim Forsemalm. Aquest canvi és visible en la mesura que el turisme ja no es tracta com un sector aïllat, sinó que cada vegada es considera més com una part integrant d'una estratègia més àmplia de desenvolupament local, estretament vinculada a la governança, la cultura i el benestar de la comunitat.

➤ DE DESTINACIÓ A LLOC: XIXONA

En el cas de Xixona, la Fira de Nadal anual va començar com un esdeveniment per atreure turistes i estimular l'activitat econòmica. Però amb el temps s'ha convertit en molt més que això: ara és una font d'orgull local, inclusió comunitària i apoderament econòmic. Els productors, artesans i voluntaris locals ocupen un lloc central a la fira, no només com a proveïdors de serveis, sinó com a cocreadors de la identitat de l'esdeveniment. Això reflecteix el canvi que descriu Kristina Lindström: el turisme com a mitjà per al desenvolupament de la comunitat, i no només com una finalitat en si mateixa.

Alhora, l'experiència de Xixona demostra que l'èxit demana una reflexió contínua sobre la inclusió i la visió a llarg termini. Quines veus encara hi falten? Quines mesures s'estan prenent per garantir un accés just a les oportunitats? Aquest és el tipus de preguntes que Forsemalm ens anima a fer-nos revisant les nostres perspectives, mirant cap endins per qüestionar les nostres creences i ampliar el nostre concepte d'èxit.

➤ **CONSTRUIR ALIANCES AMB PROPÒSIT: SCANDIANO**

L'esdeveniment Spergolonga de Scandiano és un altre exemple d'aquest canvi. Tot i que celebra la gastronomia, el vi i el paisatge, el seu veritable punt fort rau en les xarxes que crea. Clubs locals, associacions ecologistes, empreses i serveis de protecció civil s'uneixen per organitzar l'esdeveniment. Això reflecteix la crida de Joakim a treballar de manera transversal i a tenir en compte les diferències, i el paper del municipi com a facilitador d'aquest ecosistema és clau.

Ara bé, encara es pot anar més enllà. Tal com subratllen la Kristina i en Joakim, no cal témer els conflictes relacionats amb els objectius, sinó acceptar-los com a oportunitats per aprofundir la col·laboració. Podria Scandiano ampliar l'enfocament de l'esdeveniment per incloure converses més directes sobre sostenibilitat, economia circular o inclusió? Es podrien convidar parts interessades que tradicionalment no estiguin vinculades al turisme a participar en la feina estratègica? Podrien estar convidades a participar en la cocreació de polítiques públiques i estratègies sostenibles?

➤ **REIMAGINANT LA GOVERNANÇA: FALKÖPING**

A Falköping trobem un dels exemples més clars de col·laboració interdepartamental i planificació a llarg termini. Treballant per assolir l'ODS 15 (vida dels ecosistemes terrestres), el municipi ha adoptat una estratègia basada en el territori que vincula el turisme amb la biodiversitat, el benestar dels residents i les aliances intermunicipals. Això reflecteix l'argument de la Kristina Lindström segons el qual el desenvolupament de destinacions ha d'estar en consonància amb la governança pública i els objectius ambientals.

Tanmateix, com posen de manifest les pròpies reflexions de Falköping, aquesta tasca no està exempta de reptes. La creació d'una "destinació veritablement sostenible" requereix un mandat polític clar, la voluntat de treballar sense compartiments estanc i la capacitat d'escoltar i adaptar-se —un tema central en la crida de Forsemalm tant al canvi intern com a l'extern.

L' eina d'autoavaluació és la part més integral del viatge cap a la sostenibilitat d'aquest projecte. És la columna vertebral del projecte i la manera en què ens plantejem els canvis en les polítiques, els mètodes de treball i la governança en el seu conjunt. Mitjançant l'ús regular de l'eina d'autoavaluació per a "revisar" el nostre camí cap a la sostenibilitat juntament amb les nostres parts interessades, la governança s'enforteix, igual que la xarxa de les parts interessades, que ajuda a promoure pràctiques sostenibles a empreses, associacions i en el comportament dels visitants.

L'eina d'autoavaluació

El qüestionari d'autoavaluació, basat en els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides, és el primer pas per identificar els punts forts i els reptes dels socis. Aquest qüestionari ha estat provat pels socis i pels municipis afiliats, i pretén ser una eina que pugui ser utilitzada per qualsevol municipi interessat a explorar com la seva governança i tot el seu ecosistema de parts interessades es veuen afectats per l'estratègia, la formulació de polítiques públiques i la implementació que duu a terme el municipi en relació amb el desenvolupament del turisme sostenible i les oportunitats de millora de competències. L'eina funciona millor quan s'utilitza en format de taller amb un grup ampli de parts interessades i no només amb el personal municipal.

L'eina ajuda a visibilitzar la posició d'un municipi en relació amb els ODS, alhora que posa de relleu punts forts ocults, com ara polítiques públiques o estratègies específiques, pràctiques innovadores i reptes locals concrets que, tot i ser particulars en els detalls, comparteixen reptes comuns en matèria de sostenibilitat com a eix general. Algunes preguntes poden semblar especialment pertinents i vàlides, i molts aspectes dependran del context i de les prioritats municipals, però també de qui participi en el taller. Aquesta eina és prou flexible per adaptar-se a les diferències locals i, al mateix temps, fomentar una participació àmplia. Us animem a centrar-vos en allò que emergeixi de la conversa; no la tracteu com una autoavaluació on totes les qüestions requereixin la mateixa atenció. Quan torneu a fer el qüestionari després d'haver treballat els reptes o mancances detectats inicialment, tindreu idees noves i més desenvolupades, i començareu a abordar àrees que potser, al principi, semblaven poc rellevants.

Mitjançant l'ús d'aquests recursos, els municipis poden desenvolupar estratègies específiques, fomentar la col·laboració entre les parts interessades i contribuir a un sector turístic més resiliència, inclusiu i respectuós amb el medi ambient.

"El camí" - Notes sobre l'elaboració de l'eina d'autoavaluació

SveDest va liderar el procés d'elaboració d'un prototip de qüestionari alineat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) per a ús municipal. La versió inicial es va posar a prova i es va perfeccionar mitjançant comentaris i observacions estructurades dels municipis de Falköping, Xixona i Scandiano, en els quals es va avaluar el rendiment, la rellevància i la facilitat de resposta de cada pregunta. A partir d'aquests resultats, es van ajustar l'abast i l'estructura del qüestionari.

Projecte UST

El prototip, tot i ser ambiciós, presentava alguns reptes. Es va observar una disparitat notable en la maduresa estratègica dels municipis, especialment pel que fa al seu compromís amb els ODS.

Alguns municipis van abordar el procés des d'un punt de vista estratègic, mentre que d'altres es van centrar més en qüestions operatives. El mateix concepte de "sostenibilitat" va generar problemes d'interpretació, ja que les definicions variaven no només entre municipis, sinó també dins de cada organització. Això va fer sorgir dubtes sobre com seria rebut el to acadèmic del qüestionari durant els tallers, i si els municipis trobarien les preguntes pertinents. La informació recollida va donar lloc a revisions importants que van millorar l'accessibilitat i l'impacte de l'eina.

Malgrat aquestes diferències, van sorgir oportunitats compartides. Tot i que cada municipi va evidenciar punts forts condicionats per factors culturals, geogràfics i polítics, també es van identificar reptes i àrees de desenvolupament comunes. Cada participant va adquirir una visió clara de les seves necessitats específiques de millora de competències, i es van formular recomanacions a mida.

Finalment, el procés va posar de manifest els diferents nivells d'avanç dels municipis. Alguns tenien ben establertes les seves estratègies de turisme sostenible, mentre que d'altres encara estaven abordant qüestions fonamentals. Això va evidenciar la necessitat clara de donar suport als municipis que es troben en les primeres etapes del seu camí, proporcionant-los eines i orientació per ajudar-los tant a iniciar-se com —més importantment— a mantenir els seus esforços.

La versió revisada es va utilitzar posteriorment en tallers específics. Altres socis, com SERN i CARDET, van ampliar l'abast de l'eina organitzant tallers similars amb els seus municipis afiliats: municipi de Bertinoro (Itàlia), municipi de Limassol (Xipre), municipi de Polemida (Xipre) i municipi d'Agios Athanasios (Xipre).

L'informe d'anàlisi de bretxes elaborat a partir de les principals conclusions dels qüestionaris va posar en relleu les àrees clau per a la millora de les capacitats i va orientar la selecció de ODS específics i d'estudis de casos en els quals centrar-se dins d'aquesta plataforma.

Treballar amb el qüestionari d'autoavaluació

- Utilitzi el qüestionari d'autoavaluació per a avaluar les seves estratègies actuals de sostenibilitat.
- Explori els nostres mòduls d'aprenentatge electrònic, que ofereixen informació sobre els principals ODS i mostren exemples reals de diferents municipis.
- Aprengui dels estudis de casos que destaquen les bones pràctiques en la planificació i aplicació del turisme sostenible.
- Identifiqui els punts forts del seu municipi i trobi inspiració per a millorar la sostenibilitat, incloent possiblement uns altres ODS que no hagi considerat.

De la reflexió a l'acció

Una cosa és fer una autoavaluació i una de ben diferent és aconseguir accions a partir d'aquesta. Per fer-ho, cal comprendre no només quines són les mancances en matèria de sostenibilitat, sinó també quines mesures es poden adoptar i qui les pot dur a terme. Algunes accions pertanyen al nivell estratègic de la governança municipal, en el qual és clau el diàleg amb socis com altres municipis, governs regionals i altres parts interessades d'àmbit regional o nacional, ja que les seves accions i polítiques públiques configuren el paisatge municipal. També hi ha accions a escala local, en les quals el municipi pot implicar diversos col·lectius per desencadenar iniciatives que afectin tant els visitants com la comunitat local.

Reflexions des d'altres llocs

Per evitar quedar-nos estancats a escala local, el projecte UST ha estudiat diverses fonts que han servit d'inspiració als socis per fer el pas següent. Aquests són els casos que ens han inspirat i les principals conclusions que els socis n'han extret.

EL PROJECTE ECOSOSTENIBLE CINQUE TERRE

UBICACIÓ

Cinque Terre, Liguria Region, Italy

RESUM

Cinque Terre, declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, és famós pels seus pobles pintorescos, la seva costa escarpada i els seus paisatges en terrasses al llarg de la Riviera italiana. Tanmateix, la bellesa i singularitat de la zona han provocat una gran afluència de turistes, fet que planteja reptes importants per al seu delicat ecosistema i el benestar de les comunitats locals. Per fer front a aquests reptes, l'Autoritat del Parc Nacional de Cinque Terre va posar en marxa un projecte ecosostenible destinat a promoure pràctiques turístiques sostenibles que protegeixin el medi ambient i, alhora, millorin l'experiència dels visitants.

DESCRIPCIÓ DETALLADA

El projecte engloba un enfocament integral del turisme sostenible, que inclou la gestió dels fluxos turístics, la promoció del transport ecològic i el suport a l'agricultura i als productes artesanals locals. Una de les iniciatives clau és la Targeta Cinque Terre, que dona accés als camins de senderisme, al transport públic i a llocs d'interès cultural, i anima els visitants a minimitzar la seva petjada de carboni utilitzant trens i autobusos en lloc de cotxes.

A més, el projecte dona suport a les vinyes locals que practiquen l'agricultura en terrasses, un mètode agrícola tradicional que evita l'erosió i preserva el paisatge.

La promoció dels productes i de l'artesanía local és una altra de les bases del projecte, que incentiva els visitants a donar suport a l'economia local comprant productes autèntics.

ASPECTES CLAU

Gestió del flux turístic: Aplicar estratègies de control i distribució del trànsit turístic al llarg de l'any per a evitar l'excés de turisme durant les temporades altes.

Conservació de las pràctiques tradicionals: donar suport a l'agricultura en terrasses, vital per evitar l'erosió del sòl i mantenir el paisatge característic de la zona. Això inclou promoure el cultiu de varietats autòctones de raïm i les tècniques tradicionals de vinificació.

Productes locals sostenibles: fomentar el consum i la compra de productes locals, com ara el vi, l'oli d'oliva i els productes artesanals, contribuint a la sostenibilitat de les empreses locals i reduint la petjada de carboni associada als béns importats.

Educació i conscienciació: educar els turistes sobre la fragilitat de l'ecosistema de les Cinque Terre mitjançant visites guiades, material informatiu i senyalització al llarg dels camins. Aquesta iniciativa pretén fomentar un sentit de responsabilitat i animar els visitants a adoptar pràctiques sostenibles durant la seva estada.

L'ICEHOTEL DE SUÈCIA

UBICACIÓ

Jukkasjärvi, Nord de Suècia

RESUM

L'Icehotel en Jukkasjärvi és un exemple pioner de turisme sostenible i disseny innovador, a uns 200 km al nord del Cercle Polar Àrtic. Fundat el 1989, és el primer hotel del món fet íntegrament de gel i neu, reconstruït cada any a partir de les aigües gelades del riu Torne, proper a l'hotel. Aquesta efímera creació ofereix als seus hostes l'experiència única de dormir en habitacions mantingudes a temperatures sota zero, envoltats d'impressionants escultures i arquitectura fetes de gel.

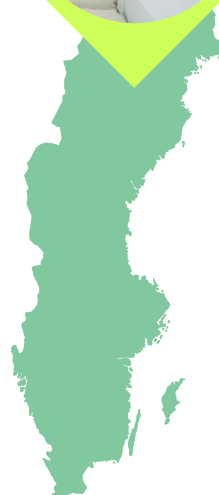
DESCRIPCIÓ DETALLADA

Cada hivern, artistes de tot el món es reuneixen a Jukkasjärvi per a dissenyar i construir l'Icehotel. L'hotel utilitza aproximadament 2.500 tones de gel i 30.000 metres cúbics de *snice* (una mescla de neu i gel que reforça l'estructura) procedent del riu Torne. El disseny de l'hotel canvia cada any, convertint cada iteració en un projecte artístic únic que mostra dissenys i tècniques innovadores en la construcció de gel. L'hotel consta d'habitacions, un bar, una capella i galeries d'art, tot fet de gel. Els mobles i fins i tot els llits estan fets de gel, amb càlides pells de ren i sacs de dormir especialment dissenyats per a garantir la comoditat dels hostes. L'Icehotel també ofereix allotjaments acollidors i una sèrie d'experiències àrtiques, com excursions per a veure aurores boreals, passejos en trineu arrossegat per gossos i tallers d'escultura de gel, per a complementar l'experiència de l'estada en el gel.

ASPECTES CLAU

Impacte mediambiental: L'Icehotel aprofita el cicle natural del riu Torne, i tot el gel utilitzat en la construcció torna al riu cada primavera, cosa que garanteix un impacte ambiental mínim. Aquest cicle de creació i desgel exemplifica els principis de l'ús sostenible dels recursos naturals.

Eficiència energètica: Tot i la seva construcció de gel, l'Icehotel aplica diverses mesures per minimitzar el seu consum d'energia. L'hotel utilitza energia renovable procedent de centrals hidroelèctriques per a totes les seves necessitats elèctriques, fet que redueix significativament la seva petjada de carboni.

Promoció de la cultura i l'economia local: L'Icehotel té un paper crucial en la promoció de la cultura i les tradicions locals dels samis, oferint als hostes una experiència autèntica del mode de vida àrtic. També contribueix de manera significativa a l'economia local, ja que atrau turistes a la regió durant els mesos d'hivern, crea llocs de treball i dona suport a les empreses locals.

Innovació i educació: L'hotel és un clar exemple de disseny innovador i de pràctiques turístiques sostenibles. Educa els visitants sobre la vida sostenible en condicions extremes i sobre la importància de la conservació del medi ambient. La reconstrucció anual ofereix oportunitats contínues per explorar i utilitzar tècniques i materials de construcció sostenibles. L'Icehotel ofereix un allotjament i una experiència que representen un exemple de les possibilitats del turisme sostenible i de l'ús creatiu dels recursos naturals. El seu compromís amb la sostenibilitat ambiental, combinat amb el suport a la cultura i a l'economia local, el converteixen en un model de pràctiques turístiques innovadores i ecològiques.

EL PROJECTE DEL PORT ESPORTIU D'AYIA NAPA

UBICACIÓ

Ayia Napa, Xipre

RESUM

El projecte del port esportiu d'Ayia Napa és un projecte a gran escala a Xipre que té com a objectiu crear un port esportiu modern garantint, alhora, la sostenibilitat mediambiental. El projecte pretén impulsar el turisme de luxe, generar beneficis econòmics i preservar la bellesa natural de la zona de la costa. Integra els principis del turisme sostenible, posant l'accent en les infraestructures ecològiques, la gestió responsable dels recursos i la participació activa de la comunitat.

DESCRIPCIÓ DETALLADA

El port esportiu d'Ayia Napa està dissenyat com a destí de luxe davant del mar:

- Un port esportiu d'última generació amb capacitat per a iots i embarcacions.
- Edificis residencials de luxe amb dissenys arquitectònics sostenibles.
- Botigues, restaurants i instal·lacions d'oci que promouen el comerç local.
- Espais públics i zones recreatives per a fomentar el turisme i la interacció amb la comunitat.

Per a minimitzar la seva petjada mediambiental, el projecte incorpora:

- Disseny d'edificis ecològics: les estructures utilitzen materials energèticament eficients i incorporen fonts d'energia renovables.
- Conservació de l'aigua: s'han implantat sistemes avançats de recollida d'aigües pluvials i tractament d'aigües residuals.
- Transport sostenible: la urbanització fomenta les zones per als vianants i les opcions de transport alternatives.

ASPECTES CLAU

En termes de sostenibilitat mediambiental, el projecte del port esportiu de Ayia Napa incorpora diverses mesures per a protegir l'ecosistema marí i prevenir la contaminació. S'apliquen programes sostenibles de gestió de residus i reciclatge per a minimitzar l'impacte

Projecte UST

ambiental, mentre que l'ús de panells solars i sistemes d'eficiència energètica en els edificis redueix el consum d'energia i les emissions de carboni.

Des del punt de vista de la sostenibilitat econòmica, el projecte crea oportunitats laborals per a les comunitats locals, fomentant l'ocupació en diversos sectors relacionats amb el turisme i l'hostaleria. A més, incentiva el creixement d'empreses i proveïdors de serveis locals, garantint que els beneficis econòmics s'estenguin més enllà del propi port esportiu. La inversió a llarg termini en infraestructures turístiques reforça l'atractiu de la regió com a destinació turística sostenible i de gran qualitat.

Pel que fa a la sostenibilitat social i cultural, el projecte posa èmfasi en la col·laboració amb els actors locals en les fases de planificació i desenvolupament, garantint que la comunitat tingui un paper actiu en la presa de decisions. També promou el patrimoni i la cultura locals a través d'activitats turístiques, preservant i mostrant la identitat única de la zona. A més, es prioritza l'accés públic a les zones davant del mar, fomentant la inclusió de la comunitat i permetent que tant els residents com els visitants gaudeixin de l'oferta del port esportiu.

Reflexions dels socis del projecte

MUNICIPI DESCANDIANO

EL QUE HEM APRÈS APLICANT LES EINES

La nostra participació en el projecte UST ha estat un viatge important d'autodescobriment i de reflexió estratègica.

A través de les eines i els tallers —especialment el qüestionari d'autoavaluació i el marc dels ODS— hem adquirit una perspectiva valuosa sobre els nostres punts forts i hem redefinit el nostre enfocament del turisme dins d'una visió de la sostenibilitat més àmplia i centrada en la comunitat.

En les primeres fases d'aplicació del qüestionari —primer internament i després amb els principals actors locals, en particular amb la nostra xarxa d'associacions— vam adonar-nos que, al començament, no teníem una idea clara de què constituïa una bona pràctica de turisme sostenible a escala municipal.

Tot i que el municipi havia promocionat activament la destinació, especialment mitjançant esdeveniments adreçats als residents dels territoris veïns, ens mancava un marc estratègic més ampli que girés al voltant de la sostenibilitat.

Al mateix temps, el nostre territori es troba a una regió rica en excel·lència gastronòmica i producció vinícola, fet que ofereix una base sòlida per al desenvolupament del turisme sostenible.

El taller, on es va debatre i reflexionar col·lectivament sobre el qüestionari, es va convertir en un moment clau d'aprenentatge compartit.

El taller va permetre crear un espai de diàleg sobre la sostenibilitat i va permetre als participants reconèixer els punts forts ja existents. L'intercanvi de perspectives va subratllar una idea clau: la participació de la comunitat i de les parts interessades és essencial per al desenvolupament territorial.

Una de les conclusions més significatives va ser adonar-nos que Scandiano té una aptitud natural per a la implicació comunitària, especialment a través de la participació activa d'associacions i voluntaris en l'organització d'esdeveniments. Aquest profund compromís cívic ha resultat ser un gran recurs per promoure un model de turisme sostenible i integrador.

Aquesta presa de consciència, adquirida en les primeres fases del projecte, va servir per guiar la nostra reflexió estratègica durant tot el recorregut del projecte UST. No només va donar forma a la nostra comprensió de la sostenibilitat en el turisme, sinó que també va reafirmar la importància del compromís comunitari com a motor del desenvolupament a llarg termini basat en el territori.

EL VIATGE D'“AUTODESCOBRIMENT” A TRAVÉS DEL PROJECTE UST

El marc d'autoavaluació va revelar una forta alineació amb l'ODS 12: Consum i producció sostenibles, fet que va ajudar Scandiano a centrar-se en prioritats clau com la reducció de la petjada mediambiental dels esdeveniments, el suport a les empreses locals i la conservació del patrimoni cultural mitjançant pràctiques responsables.

Al principi, l'enfocament se centrava en com el valuós patrimoni associatiu i cultural de Scandiano podia contribuir al turisme i com la sostenibilitat es podia integrar en els esdeveniments i les activitats comunitàries. El punt de partida va ser la sòlida xarxa d'associacions i esdeveniments locals, i un sentiment compartit d'identitat arrelat en el patrimoni, la gastronomia i el paisatge.

REPENSAR EL PUNT DE PARTIDA

No obstant això, a mesura que avançàvem en el projecte i en els tallers, vam experimentar un canvi de paradigma: en lloc de preguntar-nos com podien servir els esdeveniments al turisme, ens vam preguntar: “Com pot el turisme servir a la comunitat?”.

Aquest canvi d'enfocament ens va permetre realinear la nostra estratègia amb els principals objectius municipals: millorar el benestar dels residents, reforçar els llaços comunitaris i invertir en infraestructures i cultura locals. Ens vam adonar que el benestar de la comunitat no sols és compatible amb el turisme, sinó que de fet és un poderós motor del turisme sostenible

1. La sostenibilitat comença amb la comunitat.
2. Una comunitat forta i compromesa estableix les bases d'un turisme autèntic i atractiu.
3. Esdeveniments com el Spergolonga encarnen el turisme comunitari.
4. El seu èxit no rau en el nombre de visitants, sinó en la profunda implicació d'almenys 15 associacions locals i en la promoció del menjar i els vins locals. És un model de turisme de baix impacte, basat en l'orgull, la col·laboració i la identitat compartida.
5. Passar d'una promoció basada en esdeveniments a una planificació centrada en la qualitat de vida.
6. En comptes de cercar un equilibri entre medi ambient, economia i societat, ara explorem com les inversions en la qualitat de vida dels residents condueixen de manera natural a resultats turístics sostenibles.

Gràcies al projecte, s'estan perfilant diversos avenços polítics i estratègics:

- La renovació de Rocca s'està replantejant com un centre cultural comunitari, donant prioritat als residents i acollint el turisme com un benefici secundari (Objectiu Estratègic: SC02.3 - CULTURA: LA FORTALESA AL CENTRE).
- S'està impulsant una xarxa de rutes culturals, històriques i naturals, no únicament com a recurs turístic, sinó com a eina de millora per a la qualitat de vida local, la mobilitat i l'educació ambiental.
- Una col·laboració més estreta amb les associacions es considera ara un element central de la planificació turística, no pas un complement, sinó un pilar estructural inclòs dins l'Objectiu Estratègic: SC01.5 - PARTICIPACIÓ: ELS POBLES I CIUTATS COM A PROTAGONISTES DEL SEU PROPI FUTUR. Per aquest motiu, s'espera que ben aviat es constitueixin taules de debat que permetin reflexionar sobre els diferents esdeveniments i sobre l'objectiu comú de promoure un turisme sostenible.

També reconeixem la necessitat de desenvolupar estratègies de comunicació més sòlides per transmetre amb claredat aquest model de turisme: un turisme arrelat a la comunitat, respectuós amb l'entorn i basat en l'autenticitat i la sostenibilitat.

Amb el projecte UST hem après que el turisme sostenible no és un objectiu aïllat, sinó el resultat natural d'un enfocament que situa la comunitat al centre. En centrar-nos en els residents, invertir en les capacitats locals i enfortir les xarxes associatives, estem creant un model turístic resilient, inclusiu i profundament vinculat al nostre territori.

El nostre camí continua, però ara tenim un sentit més fort de direcció i propòsit. L'UST no només ens ha proporcionat eines, sinó que ens ha ajudat a reflexionar, qüestionar i evolucionar.

MUNICIPI DE XIXONA

EL QUE HEM APRÈS APLICANT LES EINES

Participar en el projecte UST ens ha permès veure la Fira de Nadal, un dels esdeveniments més emblemàtics de Xixona, des d'una nova perspectiva. Mitjançant l'ús del marc dels ODS i del procés d'autoavaluació, vam poder identificar les múltiples funcions que la fira exerceix dins la nostra comunitat, no només com una forta atracció turística estacional, sinó també com un potent motor d'inclusió social, d'emprenedoria local i de patrimoni gastronòmic sostenible.

Abans de participar en el projecte, enfocàvem la Fira de Nadal com un esdeveniment de suport al turisme i a l'orgull local. Però l'eina d'autoavaluació ens va ajudar a entendre millor l'abast que té la fira en relació amb diferents dimensions de la sostenibilitat, especialment els ODS 1 (Fi de la pobresa) i 2 (Fam zero).

Ens vam adonar que molts dels elements de la fira ja estaven alineats amb les bones pràctiques en turisme sostenible, però encara no els havíem concebut d'aquesta manera. L'eina ens va ajudar a reconèixer aquests punts forts, ens va donar un objectiu més clar, un llenguatge amb el qual comunicar la nostra tasca i un nou impuls per veure altres parts del nostre treball com peces integrades en el nostre camí cap a la sostenibilitat.

Quan vam analitzar la fira a través del marc d'autoavaluació, vam descobrir que ja disposàvem de la base d'una plataforma de suport a la iniciativa empresarial local i a la inclusió econòmica. La fira ofereix un canal de venda directa a artesans, productors de torró i microempreses. Els efectes indirectes també són evidents, tant en la logística com en el sector de l'hostaleria.

L'estructura inclusiva de la fira, la participació d'associacions comunitàries i les oportunitats que brinda a petits productors i artesans van destacar com a àrees en què ja estàvem contribuint al desenvolupament econòmic local i a l'equitat social.

A més, els nostres esforços per promoure la gastronomia local i el consum responsable d'aliments oferien una base sòlida per vincular el turisme amb la identitat cultural i la sostenibilitat, així com per abordar les complexitats pròpies de la sostenibilitat i la forta estacionalitat de la producció de torró.

EL VIATGE D'“AUTODESCOBRIMENT” A TRAVÉS DEL PROJECTE UST

A través del projecte UST, vam experimentar un canvi profund en la manera com entenem el nostre paper com a municipi en el desenvolupament del turisme. En lloc de centrar-nos només en atreure visitants, vam començar a plantejar-nos: com pot contribuir el turisme al benestar dels nostres residents i com pot enfortir la identitat i la cohesió del nostre municipi?

La Fira de Nadal es va convertir en un exemple clar d'aquesta transformació. Després del procés d'UST, aquesta va emergir no només com un esdeveniment comercial, sinó com un procés comunitari compartit. Associacions de diversos àmbits —com grups veïnals, entitats culturals i centres educatius— co-creem avui l'esdeveniment, convertint-lo en una expressió viva dels valors i les tradicions de Xixona. Aquestes tradicions inclouen ara un ventall més ampli de la cultura alimentària local, amb noves maneres de mostrar-la i crear-hi experiències inclusives, com ara tallers, tastos i activitats que reforcen el vincle entre el menjar, la tradició i el territori.

El projecte també ens ha permès connectar aquest enfocament comunitari amb la sostenibilitat. Amb la introducció de mesures ambientals —com la reducció de residus i el foment de la mobilitat sostenible— i amb una programació intergeneracional i integradora, la fira i el turisme han adquirit un paper més holístic dins la nostra estratègia de desenvolupament local. Aquestes reflexions ens han ajudat a entendre la sostenibilitat no només com una qüestió de polítiques públiques, sinó també com una pràctica quotidiana de la comunitat i una celebració de les nostres tradicions.

El canvi més important ha estat reconèixer que la Fira de Nadal forma part d'una estratègia més àmplia de desenvolupament sostenible. Ja no la veiem com un esdeveniment aïllat. La Fira de Nadal s'ha convertit en la peça clau d'un conjunt d'iniciatives interrelacionades que reflecteixen els valors de la nostra comunitat i reforcen el nostre teixit econòmic i social.

Entre les noves iniciatives anuals nascudes de l'ús dels esdeveniments com a impulsors de la promoció del turisme sostenible s'inclouen la Ruta de l'Ametller en Flor, que torna a connectar a residents i visitants amb el paisatge agrícola de Xixona a través d'experiències basades en la naturalesa, el Mercat Artesà Sostenible, que promou el consum de proximitat i dona suport a l'economia circular, i celebracions culinàries anuals com el Dia Mundial del Torró i el Dia Europeu del Gelat Artesà, que eleven el patrimoni gastronòmic de Xixona. En el marc d'aquestes iniciatives, actualment s'estan planificant amb la IGP esdeveniments com la Mostra del Gelat Artesà de Torró.

Aquestes activitats no es van crear únicament amb finalitats turístics. Van sorgir d'un procés de diàleg i reflexió local, recolzat pel projecte UST i el marc d'autoavaluació, sobre com connectar sostenibilitat, identitat i inclusió econòmica. Les eines ofertes pel projecte ens van ajudar a articular aquestes connexions i ens van donar confiança en la direcció que ja estàvem prenent.

EL CAMÍ A SEGUIR

Ara comprem millor com les nostres iniciatives locals contribueixen a objectius de sostenibilitat més amplis. El projecte UST ens ha ajudat a veure el turisme i la sostenibilitat no com a objectius en si mateixos, sinó com a elements de desenvolupament comunitari i identitat basada en el lloc. A través d'aquestes mesures, el turisme i la sostenibilitat s'estan fusionant i convertint en pilars fonamentals d'un marc centrat en les persones, la sostenibilitat i el lloc. Mitjançant la integració del turisme i la sostenibilitat podem aprofitar els punts forts de moltes parts de la nostra comunitat i mode de vida per a crear resiliència i reforçar la nostra identitat.

De cara al futur, el nostre objectiu és potenciar encara més els elements participatius del nostre treball. L'èxit de la Fira de Nadal ens ha demostrat el poder de la col·laboració. No només entre departaments municipals, sinó també amb organitzacions de la societat civil, productors i residents. Els nostres pròxims passos impliquen garantir que aquestes col·laboracions continuïn estant en el centre de la nostra estratègia, especialment a mesura que continuem evolucionant i ampliant iniciatives com la Ruta de l'Ametller en Flor i el Mercat Artesanal Sostenible.

També reconeixem la importància de continuar treballant en tots els sectors, assegurant-nos que les consideracions mediambientals, les oportunitats econòmiques i el patrimoni cultural continuïn estant interrelacionats. Si bé encara estem en els inicis d'aquesta transformació, el projecte UST ens ha ajudat a establir les bases d'un model turístic més just, integrador i sostenible, que situa a les persones, el territori i la identitat compartida en el centre del desenvolupament.

MUNICIPI DE FALKÖPING

EL QUE HEM APRÈS APLICANT LES EINES

Un dels primers reptes que vam afrontar a l'hora d'organitzar els tallers va ser el simple fet de reunir totes les persones en una mateixa sala. Coordinar els participants de diferents departaments i trobar un espai a les seves atapeïdes agendes va resultar difícil. Tot i això, un cop reunits, els tallers van ser molt profitosos. Una decisió clau que va contribuir a aquest èxit va ser comptar amb un facilitador extern. Això va permetre que tots els participants, inclosos els qui havien convocat la reunió, es poguessin implicar plenament en el procés. El facilitador va ajudar a igualar les condicions i va fer que el taller fos més integrador i eficaç.

Després del taller, vam analitzar el nostre context local i vam observar que ja comptem amb molts documents estratègics sòlids que ens serveixen de guia, com ara el pla ambiental municipal, l'estratègia empresarial, l'estratègia de desenvolupament rural i l'acord de cooperació del municipi de Falköping amb Visit Hornborgasjön. Són recursos importants en els quals basar-nos a l'hora de treballar amb el turisme sostenible.

Tanmateix, també va quedar clar que un dels principals reptes és garantir un diàleg continu i reunions periòdiques entre els diferents departaments del municipi. Aquesta comunicació intersectorial és essencial, però difícil de mantenir en el dia a dia.

De la mateixa manera, un altre repte constant és mantenir l'entusiasme un cop finalitzat el taller. Sovint, la gent torna a les seves funcions i formes de treball tradicionals, cosa que dificulta mantenir l'energia i l'esperit de col·laboració que van sorgir durant les sessions.

EL VIATGE D' "AUTODESCOBRIMENT" A TRAVÉS DEL PROJECTE UST

Al llarg del procés de l'UST, ens hem adonat del valor que té compartir el nostre camí cap a la sostenibilitat amb altres municipis, tant nacionals com internacionals. El diàleg amb els altres ens ha ajudat a reflexionar sobre les nostres pròpies pràctiques, a entendre millor els nostres reptes i a valorar enfocaments diferents. Per exemple, vam poder veure que no som els únics que lluitem per traspasar les fronteres administratives dins del nostre propi municipi. Molts altres municipis comparten dificultats similars per establir una col·laboració interdepartamental estable.

Projecte UST

Durant els tallers i les reunions del projecte, vam compartir activament el nostre recorregut, incloent-hi tant els reptes com les estratègies que havien funcionat. Vam tenir la sensació de poder crear conjuntament “moments eureka”, per exemple, passant de preguntar-nos només què poden aportar econòmicament els visitants a explorar com podrien contribuir també a millorar el lloc en si mateix. Pot la seva presència donar suport a la protecció de la natura i al benestar dels animals que hi viuen? Aquestes idees van impulsar noves maneres d'entendre el paper del turisme en el desenvolupament sostenible.

Vam començar el projecte amb una base sòlida, ja que ja havíem fet avenços importants en la nostra tasca de sostenibilitat. Al llarg del projecte, vam rebre proves reiterades que els nostres esforços inspiren altres municipis i que el nostre compromís amb el desenvolupament sostenible i la innovació té sentit. Aquest reconeixement ha estat increïblement estimulants i ha reafirmat la nostra motivació per continuar, fins i tot quan és difícil superar els límits establerts i promoure nous tipus de col·laboració, especialment amb actors locals que tradicionalment no estan implicats en el turisme.

Per obtenir una visió més detallada del nostre treball i del context en què operem, us convidem a explorar el nostre informe [“Visiteu Hornborgasjön – Desenvolupament sostenible de llocs a través del turisme”](#), que resumeix el nostre enfocament, les estratègies locals i les idees clau sobre com treballem amb el turisme sostenible.

CANVIS EN LES ESTRATÈGIES, EN LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES O EN LA MANERA DE TREBALLAR

En el nostre cas, el projecte no va comportar un canvi formal d'estratègia. Al contrari, va reforçar i consolidar el camí que ja havíem iniciat. Hem guanyat confiança i impuls per continuar avançant en la nostra tasca a favor d'un turisme sostenible. Un dels millors resultats ha estat les relacions que hem establert: connexions amb altres municipis i socis que valorem molt. Aquestes xarxes continuaran més enllà de l'àmbit del projecte, i ja estem explorant noves formes de col·laboració.

Al mateix temps, el projecte ha contribuït a generar canvis subtils però significatius en la nostra manera de pensar i treballar. Per exemple, ara fem servir de manera més conscient els documents estratègics existents —com el pla ambiental municipal, l'estratègia empresarial, l'estratègia de desenvolupament rural i el nostre acord de cooperació amb Visit Hornborgasjön— com a base per alinear el desenvolupament turístic amb els objectius de sostenibilitat, especialment l'ODS 17.

Durant el projecte també es va fer evident que un dels nostres reptes constants és mantenir un diàleg i una cooperació sostinguts més enllà dels límits administratius del municipi. Això ha generat debats interns sobre com podem treballar d'una manera més holística i garantir que la planificació turística s'integri millor amb els esforços de desenvolupament ambiental, cultural i comunitari.

Tot i que aquests canvis encara no s'han formalitzat en documents polítics, representen un aprofundiment del nostre enfocament, passant d'iniciatives aïllades a una manera de pensar més sistèmica. En aquest sentit, el projecte UST ha actuat com un catalitzador per a la reflexió, l'alineació interna i el compromís a llarg termini.

Treballar amb el projecte UST ha reforçat la nostra convicció que el desenvolupament basat en el lloc a través del turisme és el camí a seguir, i que anem en la direcció correcta. El següent pas serà reflectir-ho de manera més clara en el nostre renovat acord de cooperació amb Visit Hornborgasjön, en què el desenvolupament del lloc a través del turisme ocuparà un lloc més central.

Treballarem activament per crear xarxes que garanteixin que les veus i el compromís dels residents locals formin part del nostre procés de desenvolupament del lloc. Una de les iniciatives que estem planificant és un taller anual que reuneixi agents de diferents àmbits administratius on puguem compartir coneixements, conèixer la feina dels altres i explorar noves formes de col·laboració.

A més, volem organitzar una visita anual en autobús perquè els responsables polítics locals puguin conèixer de primera mà com treballem la sostenibilitat en les nostres destinacions. La nostra ambició és continuar sent una font d'inspiració i liderar la tasca de demostrar com desenvolupar un lloc on tothom pugui prosperar: els residents locals, les empreses, la natura, la fauna i els visitants.

SVEDEST

EL QUE HEM APRÈS APLICANT LES EINES- REFLEXIONS SOBRE LA REALITZACIÓ DELS TALLERS

Hem posat en marxa l'eina d'autoavaluació i els mòduls de formació per al personal municipal i com a part d'un curs de formació professional, i hem comprovat els avantatges d'elaborar polítiques de sostenibilitat de manera col·lectiva, combinant diferents perspectives i perfils competencials per construir un conjunt integrat.

**SVENSK
DESTINATIONS
UTVECKLING**

Els nostres principals aprenentatges provenen del treball amb els socis en la creació i l'elaboració del prototip de l'eina d'autoavaluació i la plataforma d'aprenentatge electrònic. Hi ha moltes perspectives i punts de vista diferents sobre la sostenibilitat i sobre si el turisme pot ser una font de benestar o un mal necessari que cal gestionar.

Ha quedat clar que, mentre la comunitat local estigui implicada i rebi un benefici clar, el turisme juga, sens dubte, un paper en la creació de societats resilients que tenen cura del patrimoni local a través de la cultura, la natura, la gastronomia i les tradicions. Moltes de les conclusions clau del treball amb grans grups de parts interessades, conjuntament amb els socis, mostren que els ODS sovint semblen molt allunyats de la realitat local, especialment a escala individual.

Tot i que sempre hi ha polítiques municipals per gestionar els objectius de desenvolupament sostenible a nivell estratègic, sovint no hi ha una manera real de connectar-los amb un gran nombre de parts interessades de la comunitat que facin que els ODS siguin rellevants per a la vida quotidiana. Aquesta desconexió pot fer que els actors locals sentin que les qüestions relacionades amb la sostenibilitat són cosa d'altres, fet que pot generar una sensació d'impotència i desànim.

Quan es comença a construir una definició dels ODS en un context turístic local, també es descobreixen moltes bones pràctiques, totes elles basades en moviments populars, associacions i petits empresaris.

Aquestes bones pràctiques es poden veure com a elements aïllats, però un cop comences a posar-les una al costat de l'altra apareix una xarxa d'accions, la majoria de les quals tenen una relació substancial amb la promoció d'un turisme sostenible vinculat a un govern municipal resilient i sostenible.

EL VIATGE D'“AUTODESCOBRIMENT” A TRAVÉS DEL PROJECTE UST

Els marcs prescriptius, com el GSTC, tenen molts avantatges: cal considerar qüestions i solucions predefinides i autoavaluar-se seguint el camí preestablert. A nivell de destinació, el debat esdevé una qüestió de polítiques públiques sobre les quals després es podrà actuar. Els enfocaments i les bones pràctiques de Falköping, Xixona i Scandiano demostren que també hi ha moltes accions fora de l'àmbit de la governança municipal que podrien recolzar-se en les polítiques públiques.

El paper de facilitador esdevé una part encara més important, on l'habilitat clau és fer llistes, així com traduir allò que es diu a un “llenguatge de sostenibilitat” comú per compartir-lo dins del grup. Les paraules es carreguen de significat i les paraules carregades de significat generen crides a l'acció entre els grups interessats, inclosa la població local de la destinació. Ja no es tracta de persones al voltant de les quals s'elaboren polítiques públiques, sinó de persones que s'inclouen en l'elaboració de polítiques públiques i en les decisions de governança.

CANVIS EN LES ESTRATÈGIES, EN LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES O EN LA MANERA DE TREBALLAR

Hem adoptat enfocaments més amplis pel que fa a les parts interessades com a resultat del treball amb UST. Hem posat en marxa estratègies dins la nostra pròpia organització que inclouen un ventall més ampli de parts interessades, i també hem influït en la nostra xarxa municipal d'abast nacional per tal d'incorporar la perspectiva local.

També és necessari saber on són aplicables aquests plantejaments i on no ho són. Falköping, Scandiano i Xixona són municipis petits. A mesura que augmenta la mida, la estructura de govern municipal presenta una distància més gran respecte de les perspectives locals. Per aquest motiu, hem començat a desglossar el treball en matèria de polítiques per incloure-hi la microperspectiva, cosa que implica que les estructures de govern més grans s'han de segmentar perquè l'enfocament UST funcioni. Aquestes autoavaluacions locals poden servir de base per a l'elaboració de polítiques estratègiques, que s'han aplicat amb èxit als municipis de Kungsbacka i Laholm gràcies al seguiment del projecte, l'assistència a seminaris de difusió i l'aplicació de les eines.

EL CAMÍ A SEGUIR

Part del que fem és feina de consultoria, i part consisteix a participar en el desenvolupament dels debats polítics a Suècia mitjançant intervencions en conferències nacionals i regionals. Amb una clientela majoritàriament regional i nacional, oferim gratuïtament un conjunt d'eines per donar suport als municipis en el seu camí cap a la promoció de la sostenibilitat i la creació de comunitats locals més resilients, utilitzant el turisme com a eina.

Amb el conjunt d'eines UST —amb l'autoavaluació com a eix central i la plataforma d'aprenentatge electrònic com a suport— continuarem defensant enfocaments del desenvolupament sostenible basats en el diàleg, per tal que tothom hi pugui participar, no només des d'un nivell estratègic.

SERN

EL QUE HEM APRÈS APLICANT LES EINES- REFLEXIONS SOBRE LA REALITZACIÓ DELS TALLERS

En el cas de SERN, en tractar-se d'una xarxa i no d'un municipi, el taller del qüestionari d'autoavaluació va ser dirigit pel municipi de Bertinoro, soci associat del projecte i membre de SERN. La participació en aquest taller va ser molt instructiva, ja que va posar en relleu com, malgrat que Bertinoro ja tenia la seva pròpia estratègia desenvolupada per a promoure el turisme sostenible, l'ús del qüestionari, que incorpora els 17 ODS, va garantir que no es passés per alt cap aspecte. Això incloïa dimensions que no solen associar-se directament amb el turisme, però que sí que haurien d'integrar-se en la planificació turística.

EL VIATGE D'“AUTODESCOBRIMENT” A TRAVÉS DEL PROJECTE UST

Per a SERN, el viatge a través del projecte UST ha aportat coneixements nous i valuosos, especialment sobre els passos essencials que cal seguir quan es treballa per un turisme sostenible.

Entre aquests, destaca la importància del diàleg continu i la participació activa de tots els agents locals rellevants. Aquest missatge ha estat un tema central en els debats i esforços de difusió compartits amb altres membres de SERN.

Més enllà d'aquestes reflexions sobre projectes específics, l'atenció a la sostenibilitat s'ha estès a les operacions generals de SERN. Ara es posa més atenció en l'organització d'esdeveniments, reunions i seminaris, amb decisions deliberades com la selecció d'hotels amb certificació ecològica, l'oferta de menjars elaborats amb ingredients locals, l'ús de vaixel·la reutilitzable i la compensació de les emissions dels viatges aeris. Aquesta perspectiva més àmplia influeix ara en totes les activitats de SERN, no només en aquelles directament relacionades amb el turisme.

EL CAMÍ A SEGUIR

Els propers passos de la SERN consistiran a continuar treballant en l'àmbit del turisme sostenible mitjançant la difusió de les eines i els materials elaborats pel projecte UST i amb una col·laboració més estreta amb la seva xarxa de municipis. Això s'aconseguirà a través de seminaris en línia, jornades i suport directe als seus membres, tant a Suècia com a Itàlia, en el desenvolupament de noves propostes de projectes que es basin en el treball realitzat pels socis d'UST.

CARDET

EL QUE HEM APRÈS APLICANT LES EINES- REFLEXIONS SOBRE LA REALITZACIÓ DELS TALLERS

El projecte UST va assolir el seu objectiu principal mitjançant la realització de tots els tallers, seminaris i activitats pilot que van formar el personal municipal europeu per a la planificació del turisme sostenible.

La plataforma del curs electrònic i l'estratègia d'aprenentatge digital del projecte van rebre una orientació destacable per part de CARDET com a organització associada especialitzada. La plataforma de cursos electrònics desenvolupada es va convertir en la base essencial de les activitats d'aprenentatge autodirigit i en un mecanisme de comunicació. La combinació de mòduls interactius breus amb estudis de casos pràctics de municipis de la UE va proporcionar oportunitats d'aprenentatge flexibles que van oferir resultats sòlids mitjançant la integració de tallers.

Lliçons apreses:

- Inicialment, el projecte UST va obligar a CARDET a adaptar la seva experiència en aprenentatge digital als requisits del sector públic. El desenvolupament de la plataforma de formació per al personal municipal va exigir transformar informació sofisticada sobre sostenibilitat en materials operatius funcionals. L'impacte real sorgeix de la producció de coneixements combinada amb el desenvolupament d'eines adaptables que puguin satisfer les necessitats dels usuaris finals.
- El Marc d'Autoavaluació va demostrar que l'autoreflexió és un potent catalitzador del canvi. El curs electrònic va resultar més atractiu per als funcionaris quan van reconèixer els seus buits de coneixement i els punts febles de l'estratègia municipal durant la fase pilot. L'eina de diagnòstic es va confirmar com a punt de partida fonamental per a desenvolupar capacitats específiques amb objectius concrets.
- Les autoritats públiques amb escassos coneixements digitals poden trobar-se en municipis de totes les grandàries, especialment en els petits i mitjans. CARDET ha après que les plataformes han de ser senzilles i, al mateix temps, oferir capacitats offline i estar perfectament integrades amb els sistemes operatius actuals. Una plataforma ben dissenyada és alhora accessible i empoderadora per als usuaris.

EL VIATGE D'“AUTODESCOBRIMENT” A TRAVÉS DEL PROJECTE UST

Com a membre de CARDET, vam considerar el projecte UST com una oportunitat per aplicar els nostres coneixements, però també com un viatge important a nivell organitzatiu per descobrir-nos com una institució experta en aprenentatge tecnològic en línia dedicada a la transformació i la sostenibilitat.

El procés de desenvolupament del Marc d'Autoavaluació amb el consorci va proporcionar a CARDET coneixements fonamentals sobre les necessitats reals del personal municipal, centrades en les capacitats pràctiques quotidianes de planificació, participació de les parts interessades i desenvolupament d'una visió sostenible.

Els coneixements adquirits es van convertir en la base del nostre treball principal: crear i gestionar la plataforma del curs electrònic UST. El procés de desenvolupament ens va obligar a millorar el nostre enfocament per transformar les idees de sostenibilitat en continguts pràctics que responguessin a les necessitats dels alumnes no acadèmics dins una estructura modular.

EL CAMÍ A SEGUIR

La plataforma del curs electrònic, l'eina d'autoavaluació i el manual final han demostrat la seva eficàcia en diversos municipis europeus. Els pròxims passos exigeixen que aquestes eines s'integrin en els sistemes de governança local i de Formació Professional, així com en els marcs polítics regionals, per tal d'aconseguir la sostenibilitat a llarg termini i la continuïtat del projecte.

Testimonis

MUNICIPI DE SCANDIANO

LORENA LANZONI

Regidora de Cultura, Política de Joventut i Relacions Internacionals de l'Ajuntament de Scandiano

“UST ha estat un punt d'inflexió per als qui estan cridats cada dia a imaginar i construir un futur per a les nostres comunitats, perquè ha reforçat les competències, animant-nos a emprendre accions concretes per a un turisme veritablement sostenible i basat en el territori. Hem après a dissenyar experiències sostenibles, a valorar el patrimoni local de manera autèntica i a implicar els ciutadans i a les parts interessades en una visió compartida. Per tant, no era només una qüestió de formació, sinó d'activació: ara tenim les eines -i sobretot la motivació- per a transformar les idees en polítiques concretes. Quan la formació, la visió i la participació s'uneixen, el canvi no sols és possible, sinó que es fa realitat.”

MELISSA BOCCACCINI

Persona de contacte del projecte UST per al municipi de Scandiano

“Gràcies al projecte UST, hem transformat la nostra idea del turisme sostenible: ja no és un objectiu a aconseguir, sinó un motor de desenvolupament per a la nostra comunitat, per a una ciutat que acull de manera conscient.”

VISIT HORNBOGASJÖN - FALKÖPING

SOFIA LENNSTRÖM

Gestora de projectes, iniciatives turístiques, promotora de negocis, Visit Hornborgasjön

“El projecte UST proporciona a Visit Hornborgasjön una eina concreta per continuar consolidant la nostra tasca en el desenvolupament sostenible dels llocs. A través de l'autoavaluació i els coneixements adquirits, hem aconseguit millors condicions per treballar de manera intersectorial, establir col·laboracions més sòlides i, així, crear millors oportunitats per integrar el turisme en la planificació comunitària. Això ens ajuda a assumir la responsabilitat envers els visitants, els residents locals i la natura, ara i en el futur.”

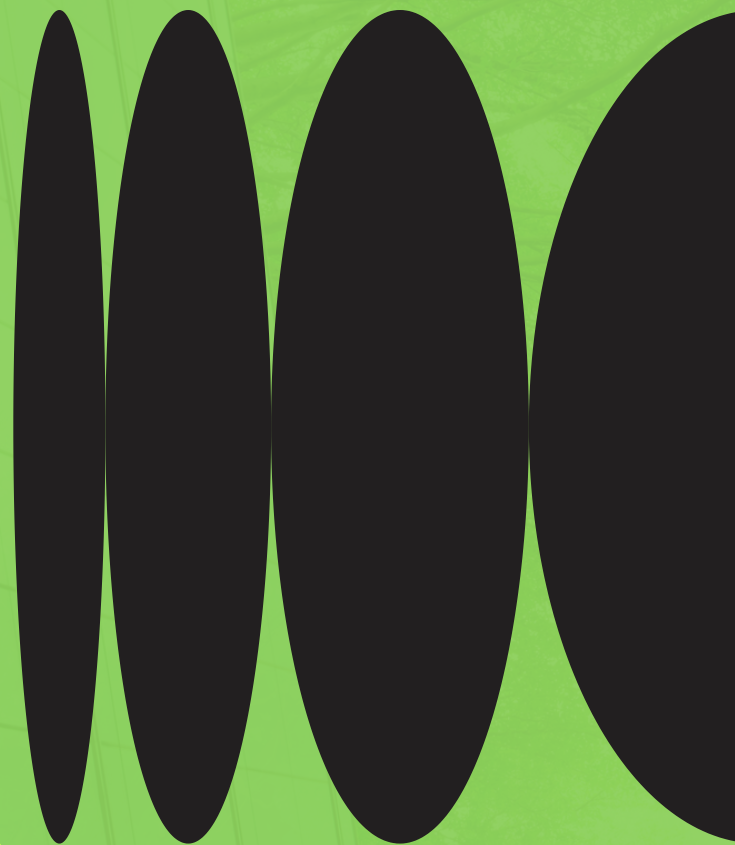
MUNICIPI DE XIXONA

ISABEL LÓPEZ GALERA

Alcaldessa, Municipi de Xixona

“Gràcies a aquest projecte, ara veiem la Fira de Nadal de Xixona no sols com una tradició molt apreciada, sinó com una poderosa eina de desenvolupament econòmic, cohesió social i suport a les comunitats vulnerables.”

UST

**MILLORAR LES COMPETÈNCIES DEL PERSONAL
MUNICIPAL EN LA PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DEL TURISME
SOSTENIBLE**

www.ustproject.eu

www.facebook.com/ust.project

Co-funded by
the European Union